

Список использованных источников:

1. Буда́й, В. Г. Русский с алфавита. Практ. курс рус. яз. : учеб. пособие для иностр. студентов, обучающихся на подгот. фак. высш. учеб. заведений / В. Г. Буда́й. – Минск : Изд. центр БГУ, 2003. – 352 с.

2. Верещагин, Е. М. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров. – Москва : Русский язык, 1973. – 233 с.

3. Верещагин, Е. М. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров. – 2-е изд. – Москва : Русский язык, 1976. – 248 с.

4. Виноградов, В. С. Лексические вопросы перевода художественной прозы / В. С. Виноградов. – Москва : Московский ун-т, 1978. – 304 с.

Суханова Т.Є, Крисенко Т.В.,

доценти кафедра гуманітарних наук,

Національний фармацевтичний університет (Україна)

ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА З РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

На кафедрі гуманітарних наук Національного фармацевтичного університету загальна увага приділяється навчанню іноземців мові спеціальності, тобто науковому мовленню у медико-фармацевтичній галузі. Також проводиться позааудиторна робота з розвитку комунікативної компетенції студентів, що надає їм змогу розширювати свій лексичний запас та брати участь у конструктивному обміні інформацією, актуальною й цікавою для співрозмовників.

Однією з тем, якою займалися викладачі кафедри під час позааудиторної роботи із студентами, була поява та засвоєння російською мовою великої кількості слів іншомовного походження на прикладах різних семантичних груп (назви професій, наукові терміни, тощо). Дані слова вже пройшли, чи продовжують проходити складний процес творчої обробки на всіх мовних рівнях. Вони зазнають різноманітних змін: фонетичних, морфологічних, семантичних. Наприклад, активно використовуються, але ще не є остаточно

засвоєними російською мовою наступні назви професій: «мерчандайзер» (з англійської *merchandise*, спеціаліст із просування товару в торгових точках роздрібної торгівлі), «фандрайзер» (з англійської *fundraiser*, спеціаліст із залучення грошових коштів та інших ресурсів, які організація не може забезпечити самостійно), «коучер» (з англійської *coach*, консультант керівника з кадрової політики), «хедхантер» (з англійської *headhunter*, працівник, який займається підбором персоналу), «блогер» (з англійської *blogger*, журналіст, письменник, що ділиться думками з іншими), «трендсеттер» (з англійської *trendsetter*, інноватор, який втілює нові ідеї у загальне споживання), «копірайтер» (з англійської *copywriter*, фахівець з написання текстів рекламного змісту). Деякі труднощі у засвоєнні та використанні запозиченої російською мовою лексики виникають в іноземних студентів саме з такими словами, бо існують різні варіанти їх написання, що фіксуються словниками. Наприклад, зустрічаються три варіанти російського написання слова *realtor* (з англійської: посередник, що здійснює діяльність на ринку нерухомості з метою отримання доходу): «риелтор», «риэлтор» та «риэлтер». У деяких словниках як вірне написання зазначається «риэлтор» [3; 4]. «Большой словарь иностранных слов» пропонує писати «риэлтер» [1]. На думку багатьох філологів, пріоритетним вважається варіант «Русский орфографический словарь» Інституту російської мови ім. В. В. Віноградова, де є пояснення та загальні правила написання російською іноземних слів, та пропонується вживати «е» у першій частині слова та «о» у другій (відповідно до написання *realtor* у мові-джерелі), тобто «риелтор» [5]. За частотністю вживання (у словниках, у мові газет та рекламних оголошень у транспорті) на першому місці все ж таки знаходиться варіант написання «риэлтор», найімовірніше через те, що люди пишуть, як чують.

Всі стадії засвоєння російською мовою запозиченої лексики (фонетико-графічну, граматичну та семантичну) пройшли наступні назви: «спичрайтер» (з англійської *speechwriter*, людина, яка готує доповіді та промови для посадовців, бізнесменів, публічних людей), «дизайнер» (з англійської *designer*, людина, що займається художньо-технічною діяльністю у різних галузях), «дилер» (з англійської *dealer*, особа, що займається купівлею / продажем цінних паперів, валют,

товарів, і яка діє від свого імені і за власний рахунок), «маклер» (з німецької *makler*, член фондової біржі, що підтримує організований ринок цінних паперів), «брокер» (з англійської *broker*, особа, яка спеціалізується на посередницьких біржових операціях, за що отримує винагороду у вигляді певного відсотка від суми операції). Дані назви вже не підкреслюються спеллчекерами.

Детальніше зупинимося на слові «менеджер», що з'явилося у сучасній російській мові досить недавно: в словниках 80-х років його ще немає. Воно здається для російської мови надлишковим. Адже вже існують російські слова зі схожим значенням «управляющий» або розмовне «управленец». У словнику Д. Н. Ушакова є слово «менаждёр» [6, с. 182], яке було запозичено з французької й мало відношення до світу спорту. Якщо розібратися, слово «менеджер» є досить унікальним і замінити його неможливо. У нових словниках воно тлумачиться як «найманий керівник підприємства». Але в цьому значенні швидше скажуть «топ-менеджер». Слово «менеджер» у сучасній російській мові означає майже будь-яку найману професію. Коли ви приходите до турагенції, вам кажуть: «Сейчас к вам подойдёт наш менеджер», тобто просто працівник. У супермаркеті «менеджер торгового зала» – консультант. Існує навіть «менеджер по клинингу» – тобто прибиральниця. Слово «менеджер» звучить солідно, але без пояснення практично нічого не означає. Це все одно що просто сказати: людина працює.

Для трактування даного слова з'явилося дві найбільш поширених пояснювальних конструкції. В одному випадку, пояснення приєднується за допомогою російського прийменника «по»: «менеджер по продажам», «менеджер по работе с клиентами» та т. ін. В іншому випадку запозичується англійська конструкція з іменником, що виступає в якості означення: «сейлзменеджер, акаунтменеджер, брендменеджер, ивентменеджер» і т.п. У такій конструкції «менеджер» набуває значення «той, хто займається», відповідно продажами, просуванням бренду, організацією різних заходів, тощо [6, с. 56-59].

Навіщо ж російській мові необхідно було запозичувати таке абстрактне й мало наповнене змістом слово? Справа в тому, що за цим словом ховається не стільки професія, скільки спосіб життя, ціла

культура, яку можна було б назвати корпоративною або «культурою білих комірців». «Менеджер» – це стабільна робота, стабільна зарплата, стабільні звички нарешті просто стабільне життя. Стати менеджером означає досягти чогось у житті, завоювати своє місце під сонцем. Слово «менеджер» використовують як приманку і включають до назв десятків книг, «Как стать менеджером», «Как выйти замуж за менеджера» та т.ін.

Соціальний статус і престиж характеризують слово «менеджер» і роблять його таким популярним. А далі його межі починають розпливатися. Різниця між «топ-менеджером» великої компанії і, скажімо, «офіс-менеджером» величезна. Однак, шляхом розширення використання цього слова, можна уникнути назв низьких за статусом професій, наприклад, продавець або прибиральниця і зробити їх престижними. «Менеджер по клинингу» звучить загадково і привабливо, нарешті, можна просто сказати: «Я – менеджер» і тим самим долучитися до культури, статусу, цілого класу солідних людей. Таким чином, слово «менеджер» виявилось свого роду чарівною паличкою, за допомогою якої гарбуз перетворюється на карету, а Попелюшка на принцесу, й, звичайно, стає надзвичайно необхідним [2, с. 57].

Сьогодні кожний університет має кафедру менеджменту. Оскільки слово «management» перекладається з англійської мови як управління, у іноземних студентів виникають певні складності у розумінні різниці між категоріями «управління» і «менеджмент», адже сучасні фахівці цієї галузі наполягають на суттєвих відмінностях даних понять, і тому, що їх не слід ототожнювати. Наприклад, у підручнику В. Г. Федоренка «Менеджмент» зазначено: «В системі сучасних знань категорія "управління" – це цілеспрямована дія на об'єкт з метою зміни його поведінки у зв'язку зі зміною обставин. Категорія "управління" є більш повною, яка охоплює управління соціально-економічними процесами на макрорівні (цілого суспільства, національної економіки) і мікрорівнях (окремого суб'єкта господарювання: організації, підприємства, товариства, закладу, установи тощо). Категорія "управління" охоплює процеси управління господарською діяльністю в усіх типах економічних

систем. Головним є те, що категорія "управління" не заміняє поняття "менеджмент"» [7].

Крім того, на розуміння вище зазначених термінів впливає ряд ідіом, які має у своєму лексичному запасі англомовний студент: «at management level» – на рівні керівництва, «automated management service» – автоматична система управління (АСУ), «bad management» – погане керівництво, «be under management» – бути під керівництвом, «human resource management» – кадрова політика, «management decision» – рішення керівництва, «management position» – позиція, що займає керівництво, «management team» – керуюча команда та інші.

Отже, викладачеві російської мови як іноземної доводиться не тільки постійно підвищувати та поповнювати власні знання у різноманітних сферах, з якими стикається іноземний студент, а й досліджувати засвоєння та подальший семантичний розвиток запозиченої лексики.

Список використаних джерел:

1. Булько, А. Н. Большой словарь иностранных слов / А. Н. Булько. – М. : Мартин, 2011. – 704 с.

2. Кронгауз, М. Русский язык на грани нервного срыва / М. Кронгауз. – М. : Знак : Языки славянских культур, 2008. – 232 с.

3. Новиков, В. А. Практическая рыночная экономика : Толкование 4000 терминов : Словарь. – М. : Флинта, 1999. – 371 с.

4. Орфографический словарь русского языка / Б. З. Букчина, И. К. Сазонова, Л. К. Чельцова. – М. : «АСТ-ПРЕСС», 2008. – 1288 с.

5. Русский орфографический словарь : ок. 200 000 слов / РАН. Ин-т рус. яз. им. В. В. Виноградова / под ред. В. В. Лопатина, О. Е. Ивановой. – Изд. 4-е, испр. и доп. – М. : АСТ-Пресс Книга, 2013. – 896 с.

6. Толковый словарь русского языка / под редакцией проф. Д. Н. Ушакова : в 4-х томах. – Т 2. – М. : Государственное издательство иностранных и национальных словарей, 1938. – 1040 с.

7. Федоренко, В. Г. Менеджмент : підручник / В. Г. Федоренко. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Алерта, 2014. – 344 с.